

VITÁK A NÉPGYŰLÉSEN

SZKA_209_08

A KÖZVETLEN DEMOKRÁCIA MŰKÖDÉSE AZ ÓKORI GÖRÖG VILÁGBAN

Készítette: Baracs Nóra és Magasi András

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

9. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT (1. TÉMA)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Az athéni társadalom rétegei					
A	A tanár felírja a táblára, hogy milyen rétegekből állt Athén társadalma, és sorba veszi, hogy kik mehetnek el közülük a népgyűlésekre! 5 perc	A korábban tanultak felidézése	Frontális munka – tanári magyarázat		Tábla
B	Ugyanezt páros munkában végzik el a tanulók. Az eredményt a táblán összesítik. 5 perc	A korábban tanultak felidézése	Páros munka – közös gondolkodás	Papír, írószer Tábla	
I/b Korlátozott körű választójog, előkészületek a népgyűlésen való részvételre					
A	A tanár minden társadalmi réteg megnevezése mellé felírja a táblára, hogy az adott réteg a társadalom hány százalékát jelentette. Az adatok alapján a tanulók elkészítik a választásra jogosultak lakosságon belüli arányát megmutató kördiagramot a füzetükbe. Egy önként vállalkozó tanuló közben kiszámolja, hogy ha az osztályt tekintenénk az athéni társadalomnak, akkor melyik réteget hányan képviselnék. 5 perc	Az athéni demokrácia terjedelmének érzékeltetése Adatok vizuális megjelenítése	Frontális és egyéni munka – strukturált beszélgetés, kördiagram készítése	Füzet Zsebszámológép	Tábla P1 (Adatok)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/c A társadalmi rétegek kijelölése, a feladat meghatározása					
A	<p>Minden tanuló húz egy kártyát, amely meghatározza majd, hogy milyen szerepe lesz a soron következő játékban. A diákok a húzott szerepüknek megfelelően csoportokat alkotnak. Feladataik a következők lesznek:</p> <p>a) „A szavazati joggal rendelkezők” felkészülnek a flottaépítési vitában való részvételre.</p> <p>b) „A rabszolgák” népgyűléshez illő háttérrel rajzolnak a táblára.</p> <p>c) „A metoikoszok” ion típusú oszlopot rajzolnak (a rabszolgák számának megfelelően).</p> <p>d) „A nők és gyermekek” gyöngyöt fűznek.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>A szerepjáték előkészítése</p> <p>Alkalmazkodás Empátia Kreativitás Szabálykövetés</p>	<p>Frontális munka – csoportalakítás</p> <p>Csoportmunka – felkészülés a szerepjátékra</p>	<p>D1 (Kártyák)</p> <p>Tankönyv</p> <p>Tábla, kréta</p> <p>Rajzlap, ceruza</p> <p>Gyöngy</p>	
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a A flottaépítési vita lefolytatása					
A	<p>„A szavazati joggal rendelkező polgárok” szerepüknek megfelelően megvitatják a flottaépítés kérdését.</p> <p>A többiek eközben a következőket teszik:</p> <p>„A rabszolgák” háttérként állva maguk előtt tartják a metoikoszok által készített rajzokat az oszlopokról.</p> <p>„A metoikoszok” építőkövekből görög templomot építenek.</p> <p>„A nők és gyermekek” gyöngyöt fűznek.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>A kiválasztott athéni helyzet megjelenítése</p> <p>Tolerancia Problémamegoldás Kommunikáció Együttműködés</p>	<p>4-6 fős csoportmunka – előadás, szerepjáték</p>	<p>Saját jegyzetek</p> <p>Az elkészült rajzok</p> <p>Hengereket is tartalmazó fakockák</p> <p>Gyöngy</p>	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Szavazás a szárazföldi hadsereg, illetve a flotta fejlesztéséről					
A	<p>„A szavazati joggal rendelkezők” kézfeltartással szavaznak. A többiek:</p> <p>„A rabszolgák” háttérként állva maguk előtt tartják a metoikoszok által készített rajzokat az oszlopokról.</p> <p>„A metoikoszok” építőkövekből görög templomot építenek.</p> <p>„A nők és gyermekek” gyöngyöt fűznek.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>A helyzet megjelenítése</p> <p>Szabálykövetés</p> <p>Együttműködés</p> <p>Tolerancia</p>	Egész csoportos szerepjáték	<p>Az elkészült rajzok</p> <p>Hengereket is tartalmazó fakockák</p> <p>Gyöngy</p>	
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a A szavazás körülményeinek átgondolása					
A	<p>A tanulók körben ülnek. Mindenki elmondja, hogyan érezte magát a szerepében, és azt, hogy mit gondol a demokráciának arról a formájáról, amely a legfejlettebb volt az ókorban.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Visszatekintés a folyamatra</p> <p>Kreativitás</p> <p>Kritikai gondolkodás</p>	Frontális munka – megbeszélés, vita		

MODULVÁZLAT (2. TÉMA)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a A spártai társadalom rétegei					
A	A tanár felírja a táblára, hogy milyen rétegekből állt Spárta társadalma, és milyen arányt képviseltek az egyes rétegek. 5 perc	A korábban tanultak felidézése	Frontális munka – tanári magyarázat		Tábla
B	Ugyanezt páros munkában végzik el a tanulók. Az eredményt a táblán összesítik. 5 perc	A korábban tanultak felidézése	Páros munka – közös gondolkodás	Papír, írószer Tábla	
I/b Kik vettek részt a döntésekben?					
A	A tanulók – a tanári irányításával – megbeszélik, hogy kik vehettek részt Spártában a népgyűlésen. Megpróbálják kiszámítani, hogy ha az osztályt veszik alapul, vajon hány diák vehetne részt a játékban. Megállapítják, hogy ez a játék nem szervezhető meg. Rögzítik, hogy a következő játékban minden diák szavazati joggal rendelkező spártai lesz. 5 perc	A spártai döntéshozás terjedelmének érzékeltetése Kommunikáció Kritikai gondolkodás	Frontális munka – strukturált beszélgetés	Zsebszámológép	Tábla P2 (Adatok)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a A spártai népgyűlés résztvevői					
A	Minden tanuló húz egy szerepkártyát – úgy azonban, hogy a királyok és a geruszia tagjai most mindenképp az előző játékban passzív tanulók közül kerüljenek ki. 5 perc	A szerepjáték előkészítése Együttműködés	Frontális munka – csoportalakítás	D2 (Szerepkártyák)	
II/b Vita a szárazföldi hadsereg, illetve a flotta fejlesztéséről					
A	A geruszia tagjai a két királlyal együtt kialakítják a véleményüket, és megfogalmazzák a kérdést, amiről a népgyűlés majd szavazni fog. A spártai harcosok közben két részre oszlanak. Az egyik csoport a szárazföldi hadsereg, a másik pedig a flotta fejlesztése mellett gyűjt érveket. 10 perc	A kor egyik alapvető kérdéséről való gondolkodás Véleményalkotás Érvelés	Csoportmunka – véleményformálás	Csomagolópapír Filctollak	
II/c Szavazás a népgyűlésben					
A	A geruszia ismerteti véleményét, valamint a kérdést, amiről a népgyűlésnek szavaznia kell. A népgyűlés tagjai némán meghallgatják a javaslatot, majd megadott jelre igent vagy nemet kiabálva szavaznak róla. 5 perc	A spártai döntéshozatali mechanizmus jellemzőinek érzékeltetése Döntés	Egész csoportos szerepjáték		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a A szavazás körülményeinek átgondolása					
A	A tanulók körben ülnek. Mindenki elmondja, hogyan érezte magát a szerepében. Megfogalmazzák, hogy milyen előnyei és milyen hátrányai voltak ennek a döntési formának. Végül összehasonlítják az athéni és a spártai eljárást. 15 perc	A döntéshozatal két ókori útjának összevetése Kritikai gondolkodás	Frontális munka – megbeszélés, vita		

MODULVÁZLAT (3. TÉMA)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a A színház szerepe az ókori Athénban					
A	A diákok arról beszélgetnek, hogy milyen szerepet játszott a színház a korabeli Athén életében. Érveket gyűjtenek a színház fontosságának igazolására. 5 perc	A játék alaphangulatának megteremtése Önkifejezés	Frontális munka – beszélgetés		
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Miért fontos, hogy ott legyenek az előadáson?					
A	Minden tanuló húz egy szerepkártyát, amely megmutatja, hogy mi a foglalkozása az V. századi Athénban. Az azonos kártyát húzók csoportokat alkotnak, és megfogalmazzák, hogy számukra miért fontos, hogy részt vegyenek a színházi előadásokon. (Ugyanakkor a színészek azt gondolják át, hogy nekik mért fontos, hogy a társadalom minden rétege megjelenjen az előadásukon.) A szóvivők ismertetik csoportjuk gondolatait, amiket a tanár egy nagy csomagolópapírra jegyez fel. 10 perc	A szerepjáték előkészítése Együttműködés Véleményalkotás Érvelés	Frontális munka – csoportalakítás Csoportmunka – ötletbörze	D3 (Szerepkártyák) Csomagolópapír Filctollak	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Népgyűlési vita arról, hogy fizessenek-e napidíjat a színházlátogatásért					
A	<p>A diákok megnézik a színházlátogatás fontossága mellett szóló érveket. A tanár pedig közli, hogy vannak olyan emberek Athénban, akik csak akkor tudnak részt venni az előadáson, ha napidíjat kapnak érte.</p> <p>A tanulók saját szerepüknek megfelelően megvitatják, hogy fontos-e Athén számára, hogy minden polgára ott lehessen a színházi előadásokon. A napidíj fizetéséről való szavazást azonban elnapolják.</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>Az érvelő vita gyakorlása</p> <p>Véleményalkotás Érvelés</p>	Egész csoportos szerepjáték		
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Beszámoló a vitáról					
A	<p>Minden tanuló húz egy kártyát. Az azonos lapot húzók gyorsan csoportot alakítanak, és elosztják egymás között a szerepeket. Minden csoport húz egy sorszámkártyát is. A számok sorrendjében adják elő rövid jelenetüket, amelyben a népgyűlésen részt vevő személy(ek) számol(nak) be tapasztalataikról olyanoknak, akik nem voltak ott. Felkészülési idő nincs.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>A játék tartalmi lezárása</p> <p>Lényegkiemelés Szóbeli kifejezőkészség</p>	Kiscsoportos improvizáció	D4 (Helyzet- és szerepkártyák)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Személyes reflexiók					
A	A tanulók körben ülnek. Egy-egy mondatban mindenki megfogalmazza, hogy mi volt számára a legjobb ebben a foglalkozásban. 5 perc	A modul érzelmi lezárása Önreflexió Önkifejezés	Frontális munka – beszélgető kör		

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1

Az athéni lakosság megoszlásának arányai

(Kr. e. 5. sz. közepe, becsült adatok)

Teljes jogú polgárok :	14%
Családtagjaik:	41%
Metoikoszok családtagjaikkal:	9%
Rabszolgák:	36%

P2

Spárta társadalmi csoportjainak arányai

(Becsült adatok)

Dórok	8%
Perioikoszok:	27%
Helóták	65%

Az arány tehát 1:3:8 körül mozoghatott.

